CBS
COPENHAGEN
BUSINESS SCHOOL
HANDELSHØJSKOLEN

HD Regnskab og Økonomistyring

Præambel

I henhold til § 11, stk. 2-4, og § 17, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1098 af 19. september 2007 om den erhvervs-økonomiske diplomuddannelse; § 4, stk. 1-3, i bekendtgørelse nr. 1046 af 30. juni 2016 om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser (herefter 'eksamensbekendtgørelsen'); og § 20 i bekendtgørelse nr. 114 af 3. februar 2015 om karakterskala og anden bedømmelse ved uddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets område (karakterbekendtgørelsen) har dekanen efter forslag fra studienævnet godkendt følgende studieordning.

Kapitel 1: Studiespecifikke bestemmelser

Uddannelsens betegnelse og varighed

§ 1. Uddannelsens betegnelse er den erhvervsøkonomiske diplomprøve (Handelsvidenskabelig Diplomprøve). Uddannelsen giver ret til betegnelsen HD Regnskab og Økonomistyring. På engelsk: Graduate Diploma in Business Administration *(Financial and Management Accounting)*.

Stk. 2. Uddannelsen hører under Studienævnet for HD.

Stk. 3. HD 2. del-uddannelsen er et deltidsstudium normeret til 60 ECTS.

Stk. 4.Uddannelseslængden angiver det antal studenterårsværk, der er lagt til grund ved tilrettelæggelsen af uddannelsen. Et studenterårsværk er en fuldtidsstuderendes arbejde i et år og svarer til en årlig arbejdsbelastning på 1650 arbejdstimer svarende til 60 point i European Credit Transfer System (ECTS-point). Arbejdsbelastningen omfatter skemalagt undervisning, hjemmeforberedelse, udarbejdelse af skriftlige arbejder, projekter, øvrige aktiviteter i forbindelse med undervisningen samt selvstudium og eksamensforberedelse og -deltagelse.

Adgangskrav

§ 1A. Følgende uddannelser giver adgang til HD 2. del:

1. HD 1. del
2. Relevant erhvervsakademiuddannelse (KVU)
3. Relevant videregående voksenuddannelse (VVU)
4. Relevant uddannelse på mindst samme niveau som nr. 1-3.

Stk. 2. Studiekoordinator kan optage ansøgere, der ikke opfylder adgangskravene i stk. 1, men som ud fra en konkret vurdering har uddannelsesmæssige forudsætninger, der kan sidestilles hermed.

Stk. 3. Ved indskrivning til enkeltfag kan studiekoordinatoren dispensere fra adgangskravene i stk. 1, hvis ansøgeren skønnes at have de faglige forudsætninger, der er nødvendige for at kunne gennemføre enkeltfaget. En studerende kan dog ikke gennemføre den samlede uddannelse ved enkeltfag uden at tilfredsstille adgangskravene i stk. 1 eller have fået adgang i medfør af stk. 2.

Stk. 4. Ansøgere til HD 2.del skal tillige have erhvervet relevant erhvervserfaring svarende til mindst 2 års fuldtidsarbejde efter gennemført adgangsgivende forløb/uddannelse, jf. dog stk. 5

Stk. 5. Relevant erhvervserfaring der er opnået sideløbende med adgangsgivende forløb/uddannelse medregnes ved optagelsen på HD 2. del.

Stk. 6. Ansøgningsfrister fremgår af CBS' hjemmeside: http://www.cbs.dk/efteruddannelse/hd-uddannelserne/saadan-tilmelder.

Formål
§ 2. HD-studiet i Regnskab og Økonomistyring har til formål at bibringe den studerende faglige kvalifikationer på et højt specialiseret niveau med henblik på at deltage i løsningen af komplicerede problemstillinger i praksis vedrørende virksomheders økonomiske styring og eksterne rapportering. Kvalifikationerne tilvejebringes via træning i identifikation, formulering, analyse og løsning af økonomiske problemstillinger på ledelsesniveau.

Kompetenceprofil
§ 3. Den studerende opnår kompetencer, der gør vedkommende i stand til at varetage løsningen af typiske arbejdsopgaver i virksomheders økonomi- og finansfunktioner, som konsulent eller revisor.

Stk. 2. Herudover vil den studerende opnå kompetencer, der kvalificerer vedkommende til at kunne indgå i tvær-funktionelle samarbejder med såvel eksterne specialister som personer i andre funktioner i en organisation med henblik på løsning af økonomistyrings- og regnskabsmæssige problemstillinger på strategisk, taktisk og operativt niveau.

Indhold og struktur

§ 4. Uddannelsen har hovedvægt på fagområderne Økonomistyring og Eksternt Regnskab. På første år undervises der i uddannelsens obligatoriske fag. På andet år læser man valgfag og udarbejder afgangsprojekt.

Stk. 2. Den obligatoriske del er opdelt i 4 indbyrdes afgrænsede fag. Der er fokus på at anvende den teoretiske viden på praksisproblemstillinger, og derfor trænes brugen af de økonomiske metoder og løsningsmu-ligheder på en række cases.

På første semester undervises i fagene Eksternt Regnskab og Strategisk Ledelse:

Eksternt regnskab beskæftiger sig med måling og rapportering af oplysninger om virksomheders indtjenings- og kapitalforhold til investorer, kreditorer og andre eksterne interessenter, der efterspørger oplysningerne til beslutningsformål.

Strategisk ledelse beskæftiger sig med organisationers overordnede og langsigtede udvikling og har fokus på organisationen, omgivelserne og grænsedragningen herimellem samt på, hvordan organisationer skaber konkurrencemæssige fordele.

På andet semester undervises i fagene Økonomistyring og Skat:

Økonomistyring beskæftiger sig med centrale opgaver, modeller og metoder til virksomheders økonomiske styring og opfølgning. Modeller og metoder behandles i forhold til virksomhedstyper, organisatoriske rammer, størrelse, kompleksitet, etc. med henblik på at identificere økonomistyringsmæssige problemstillinger og på baggrund heraf opstille relevante løsningsforslag.

Skat beskæftiger sig med grundlæggende lovregler og praksis i forbindelse med opgørelse af skattepligtig indkomst og skatteberegning for personer og selskaber. Da regler og praksis ændres hurtigt, lægges der særlig vægt på at kunne arbejde metodisk således, at man sættes i stand til efterfølgende at ajourføre sin viden inden for området i takt med den kommende udvikling i regler og praksis.

Stk. 3. På tredje semester undervises i valgfag. Der skelnes mellem progressionsvalgfag, som bygger videre på de obligatoriske fag og valgfag, der ligger inden for andre fagområder. Man skal som minimum vælge progressionsvalgfag svarende til 10 ECTS.

Stk. 4. Afgangsprojektet udarbejdes på fjerde semester. Projektet udarbejdes på baggrund af en selvvalgt problemstilling inden for uddannelsens formålsbeskrivelse og kompetenceprofil. I afgangsprojektet skal man demonstrere beherskelse af fagenes teorier og metoder samt fremlægge praktiske løsninger på en relevant problemstilling. Man kan enten vælge at skrive projektet alene eller sammen med en medstuderende.

Stk. 5. De enkelte kursers omfang i ECTS og deres placering på uddannelsen fremgår af nedenstående oversigt. Kursusbeskrivelserne findes i det elektroniske kursuskatalog. Direkte links findes i nedenstående skema.

1. semester

Kursus	ECTS
Eksternt regnskab	10
Strategisk Ledelse	5

2. semester

Kursus	ECTS
Økonomistyring	10
Skat	5

3. semester

Kursus	ECTS
Valgfag - se links i § 5	15

4. semester

Kursus	ECTS
Afgangsprojekt	15

Stk. 6. For valgfagene gælder, at den studerende skal vælge fag på tilsammen mindst 10 ECTS fra HD(R) studiets egne udbudte valgfag.

Undervisningsformer

Stk. 7. Der veksles mellem overbliksforelæsninger, plenumdiskussioner, og øvelsesopgaver. Fagene forudsætter således forberedelse og aktiv deltagelse fra de studerende. Undervisningen er typisk centreret om udvalgte kapitler i pensum inklusive tilhørende øvelser/cases.

Afgangsprojekt

§ 4A. Afgangsprojektet der finder sted på studiets 4. semester skal være problemorienteret og emnet skal være selvstændigt formuleret af den studerende. Den studerende skal demonstrere beherskelse af fagenes teorier og metoder og være i stand til at konstruere og fremlægge praktisk anvendelige løsninger i form af anvisninger og konklusioner på problemstillingen.

Stk. 2. For at kunne skrive afgangsprojekt skal den studerende have aflagt prøve i fagene Eksternt regnskab, Strategisk ledelse, Økonomistyring, Skat og valgfag (men ikke nødvendigvis have bestået).

Prøver

§ 5. Uddannelsen omfatter nedenstående prøver. De enkelte prøvers læringsmål og eksamensbestemmelser findes i det elektroniske kursuskatalog. I skemaet nedenfor er der indsat direkte links til de enkelte prøver.

Prøverne summerer 60 ECTS.

1. semester

Prøvens navn	Prøveform	Bedømmelse	Intern/ekstern prøve	ECTS	Vægt
Eksternt Regnskab	Skriftlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	10	10
Strategisk Ledelse	Mundtlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	5	5

2. semester

Prøvens navn	Prøveform	Bedømmelse	Intern/ekstern prøve	ECTS	Vægt
Økonomistyring	Mundtlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	10	10
Skat	Skriftlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	5	5

3. semester

Nedenstående er et udvalg af HD(R) studiets valgfag, jf. § 4, stk. 3:

Prøvens navn	Prøveform	Bedømmelse	Intern/ekstern prøve	ECTS	Vægt
Accounting Information Systems	Skriftlig stedprøve	7-trins-skala	Intern prøve	5	5
Corporate Finance	Skriftlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	5	5
Erhvervsbeskatning	Skriftlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	10	10
Finansiel Planlægning	Mundtlig prøve på baggrund af skriftligt produkt	7-trins-skala	Ekstern prøve	5	5
Management Control Systems	Mundtlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	10	10
Regnskabsanalyse og Værdiansættelse	Skriftlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	10	10
Transfer pricing i Multinationale Koncerner	Skriftlig stedprøve	7-trins-skala	Intern prøve	5	5
Videregående Strategisk ledelse	Mundtlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	5	5
Økonomistyring i politisk styrede organisationer	Mundtlig stedprøve	7-trins-skala	Ekstern prøve	5	5

4. semester

Prøvens navn	Prøveform	Bedømmelse	Intern/ekstern prøve	ECTS	Vægt
Afgangsprojekt	Mundtlig prøve på baggrund af skriftligt produkt	7-trins-skala	Ekstern prøve	15	15

Forudsætninger for indstilling til prøver: obligatoriske aktiviteter

§ 5A. Der er ingen obligatoriske aktiviteter på uddannelsens obligatoriske fag.

Censorkorps

§ 6. Uddannelsen hører under det landsdækkende censorkorps for HD.

Beståkrav

§ 7. Hver prøve skal bestås for sig.

§ 8-10. (Benyttes ikke.)

Kapitel 2: Generelle bestemmelser for HD-uddannelser

§ 11. Undervisningen tilrettelægges i et samarbejde mellem studiekoordinator og de fagansvarlige.

Undervisnings- og eksamenssprog

§ 12. Prøverne aflægges på dansk, jf. dog stk. 3-5, medmindre det er en del af prøvens formål at dokumentere den studerendes færdigheder i et fremmedsprog. Prøverne kan dog aflægges på svensk og norsk i stedet for dansk, medmindre det er en del af prøvens formål at dokumentere færdigheder i dansk.

Stk. 2. På uddannelser, der udbydes på dansk, skal man være indstillet på at skulle kunne læse svenske, norske og engelske tekster og at kunne deltage i undervisning på disse sprog.

Stk. 3. Der kan forekomme engelske ord og sentenser på engelsk i opgaveteksten, og opgaveteksten kan endvidere være vedlagt bilag på engelsk.

Stk. 4. Har undervisningen i et kursus været gennemført på et fremmedsprog, vil det fremgå af kursusbeskrivelsen, og prøven aflægges så på dette sprog, medmindre det er en del af prøvens formål at dokumentere den studerendes færdigheder i et andet sprog.

Stk. 5. Studienævnet kan i øvrigt, hvor forholdene gør det muligt, tillade studerende at aflægge en prøve på et fremmedsprog. Det gælder dog ikke, hvis det er en del af prøvens formål at dokumentere færdigheder i dansk eller i et bestemt andet sprog.

Stk. 6. Ansøgninger efter stk. 5 skal indsendes til Studiesekretariatet (att. Studienævnet) senest 1 måned inden prøvens afholdelse.

Stk. 7. Bestemmelserne vedrørende eksamenssprog gælder for såvel mundtlige som skriftlige stedprøver som for alle former for skriftlige opgavebesvarelser, der udarbejdes hjemme (seminarer, projekter m.v.) og som skal underkastes bedømmelse.

Forudsætninger for indstilling til en prøve: obligatoriske godkendelsesopgaver og krav om aktiv undervisningsdeltagelse

§ 13. Ud over de i § 5 omhandlede prøver, der indgår i det samlede eksamensresultat, kan der i de enkelte kurser stilles krav om, at der i forbindelse med undervisningen afleveres en eller flere opgavebesvarelser til bedømmelse (såkaldte obligatoriske godkendelsesopgaver). Det er en forudsætning, for at den studerende kan indstille sig til og deltage i den afsluttende prøve i kurset, at det fastsatte antal obligatoriske godkendelsesopgaver er afleveret og bedømt "Godkendt" inden en fastsat frist. De nærmere bestemmelser om opgavernes antal, form og øvrige vilkår fremgår af kursusbeskrivelsen for det pågældende kursus.

Stk. 2. En studerende, der efter udløbet af den i stk. 1 fastsatte frist mangler at få godkendt én eller flere opgaver i forhold til det fastsatte krav til antal godkendte opgaver i kurset, har mulighed for at få udleveret ekstra opgaver. Dette forudsætter dog, at den studerende har gjort forsøg i alle stillede opgaver, medmindre det kan godtgøres at manglende aflevering skyldes sygdom eller lignende.

Stk. 3. Ud over de i § 5 omhandlede prøver, der indgår i det samlede eksamensresultat, kan der i de enkelte kurser stilles krav om, at deltagelse i undervisningen i nærmere specificeret omfang og form, er en forudsætning for, at den studerende kan indstille sig til og deltage i prøven i kurset; der

vil være tale om afgrænsede dele af undervisningen (fremlæggelsesseminarer, caseforløb og lign.). De nærmere bestemmelser fremgår af kursusbeskrivelsen for det pågældende kursus.

Eksamenstilmelding og -afmelding

§ 14. Er den studerende tilmeldt et fagelement m.v., hvortil der er knyttet en eller flere prøver, er den studerende automatisk tilmeldt den/disse prøver for så vidt angår de ordinære prøver, og når relevant også syge-/omprøven. Rettidig afmelding skal ske senest 2 uger før prøvens påbegyndelse.

Stk. 2. Hvis rettidig afmelding ikke foreligger, betragtes prøven som påbegyndt og tæller derfor som et eksamensforsøg, jf. § 27.

Stk. 3. Studienævnet kan dispensere fra stk. 1-2, herunder for den fastsatte frist, hvis den studerende er eliteidrætsudøver, eller det er begrundet i sygdom, barsel eller i usædvanlige forhold, herunder funktionsnedsættelse.

Regler for selvstuderende

§ 14A. Enhver, der ikke er indskrevet ved studiet som almindelig studerende, kan som selvstuderende aflægge prøver og deltage i anden bedømmelse omfattet af nærværende studieordning, jf. § 5, uden at have deltaget i undervisningen.

Stk. 2. Ved tilmelding som selvstuderende gælder de tids- og betalingsfrister, som fremgår af CBS' generelle bestemmelser herom.

Stk. 3. Selvstuderende har krav på at modtage oplysninger om pensumkrav med angivelse af den eventuelle litteratur, der udover pensum er indgået i den almindelige undervisning. Selvstuderende har krav på i god tid at modtage oplysninger om frister for tilmelding til prøver, seminararbejder o.l., samt om den tidsmæssige placering af disse.

Stk. 4. For selvstuderende gælder bestemmelserne i § 5 og § 9 i lovbekendtgørelse nr. 777 af 23. juni 2016 om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. samt studieordningens bestemmelser med de undtagelser og tilføjelser, der fremgår af § 14B.

Stk. 5. Alle prøver for selvstuderende er individuelle.

§ 14B. Adgangskrav samt evt. forudsætningsbindinger mellem prøverne gælder ikke for selvstuderende.

Stk. 2. Selvstuderende har ingen adgang til at følge den almindelige undervisning på CBS. Undtaget herfra er deltagelse i seminarmøder.

Stk. 3. Ved en prøve eller anden bedømmelse, der efter studieordningens bestemmelser forudsætter undervisningsdeltagelse, kan studienævnet bestemme, at prøven erstattes af en anden prøveform tilrettelagt særskilt for selvstuderende.

Stk. 4. Det er ikke muligt gennem indstilling som selvstuderende til prøver eller anden bedømmelse at opnå flere eksamensforsøg end det antal, der følger af studieordningens bestemmelser herom, jf. § 27.

Sygeprøve og omprøve

§ 15. En studerende, der har været forhindret i at gennemføre en prøve på grund af dokumenteret sygdom eller af anden dokumenteret grund, skal have mulighed for at aflægge prøven snarest muligt. Sygeprøve afholdes snarest muligt efter den ordinære prøve, dvs. normalt forud for næste semesters begyndelse. Er det en prøve, hvor der afholdes ordinær prøve to gange årligt, vil der ikke blive afholdt en prøve før næste eksamenstermin. Er det en prøve, der er placeret i uddannelsens sidste eksamenstermin, skal den studerende dog have mulighed for at aflægge prøven i samme eksamenstermin eller i umiddelbar forlængelse heraf.

Stk. 2. Om adgangen til sygeprøve, herunder krav til dokumentation m.v., henvises i øvrigt til CBS' regler for deltagelse i sygeprøve. Vær opmærksom på dokumentationsfristen nævnt i reglerne.

§ 16. Studerende, der er udeblevet fra en ordinær prøve og studerende der har deltaget i, men ikke bestået, en ordinær prøve, er fortsat tilmeldt prøven. Ny prøve skal afholdes snarest muligt, og så vidt muligt senest når den pågældende prøve igen afholdes ved institutionen, eventuelt som sygeprøve, jf. § 15, stk. 1. Rettidig afmelding skal ske senest 2 uger før prøvens påbegyndelse.

Stk. 2. Hvis rettidig afmelding ikke foreligger, betragtes prøven som påbegyndt og tæller derfor som et eksamensforsøg, jf. § 27.

Stk. 3. Reglerne om automatisk tilmelding til omprøve (2. prøveforsøg) fraviges, hvis den studerende ikke gives mulighed for at opfylde de krav, som er fastsat i medfør af § 13, stk. 1 og 3, inden 2. prøveforsøg afholdes.

Stk. 4. Der afholdes ikke omprøve efter prøver, hvor der afholdes ordinær prøve to gange årligt. Dette gælder dog ikke, hvis den studerende kun mangler at bestå én enkelt af de prøver, der ifølge studieordningen er placeret i den afsluttende eksamenstermin, idet den studerende i så fald skal have mulighed for at aflægge prøven i samme eksamenstermin eller i umiddelbar forlængelse heraf.

Stk. 5. Deltagelse i omprøve tæller som fornyet deltagelse i vedkommende prøve.

§ 17. Sygeprøve og omprøve afholdes efter samme læringsmål, som gælder for den ordinære prøve.

Stk. 2. Sygeprøve og omprøve afholdes efter samme eksamensbestemmelser som gælder for den ordinære prøve medmindre:

1. der i eksamensbestemmelserne for den pågældende prøve eksplicit er fastsat afvigende bestemmelser vedrørende syge- og omprøve, eller
2. der er tale om en skriftlig stedprøve, hvor antallet af eksaminander til syge-/omprøven tilsiger, at denne mest hensigtsmæssigt kan afholdes som mundtlig prøve.

Ekstraordinær omprøve og tilbud om ombedømmelse/omprøve

§ 18. Såfremt der foranstaltes eller gives tilbud om ekstraordinær omprøve efter eksamensbekendtgørelsens § 39 (vedr. mangler ved prøven) eller gives tilbud om ombedømmelse/omprøve efter eksamensbekendtgørelsens § 45 eller § 50 (vedr. klager over prøven), gælder samme læringsmål som for den ordinære prøve.

Stk. 2. De i stk. 1 omtalte prøver kan afholdes efter samme eksamensbestemmelser, som gælder for omprøven, hvis der er tale om et tilbud om en ekstraordinær omprøve.

Prøveformer

§ 19. Prøverne er tilrettelagt som individuelle prøver eller som gruppeprøver. Den konkrete prøveform, herunder om det er en individuel prøve, en gruppeprøve eller en kombination af disse, fremgår af kursusbeskrivelsen for den pågældende prøve, jf. links i § 5.

Stk. 2. Ved såvel en individuel prøve som en gruppeprøve skal der foretages en individuel bedømmelse af de studerendes præstationer og gives individuelle karakterer, jf. stk. 3 og 4.

Stk. 3. Ved en mundtlig gruppeprøve skal den enkelte studerende eksamineres på en sådan måde, at det sikres, at der foretages en individuel bedømmelse af den studerendes præstation.

Stk. 4. Ved en skriftlig opgavebesvarelse, som er udarbejdet af flere studerende, og som ikke følges op af en mundtlig eksamination, skal den enkelte studerende individualisere sin del af besvarelsen på en sådan måde, at det sikres, at der kan foretages en individuel bedømmelse. Se 'Notat om individualisering af skriftlige opgavebesvarelser' i den studieadministrative regelsamling.

Stk. 5. For gruppeprøver fastsættes i eksamensbestemmelserne for den enkelte prøve, jf. stk. 1, bestemmelser om de af de nedenfor nævnte forhold, der er relevante for den pågældende prøveform:

1. maksimalt antal deltagere i en gruppe
2. den til den mundtlige prøve afsatte eksaminationstid, jf. stk. 3
3. kravene til individualiseringen, jf. stk. 4.

Stk. 6. Hvis de studerende ved en prøve, der efter eksamensbestemmelserne afholdes som gruppeprøve, kan vælge i stedet at erlægge prøven som en individuel prøve, angives dette i kursusbeskrivelsen. Hvor den pågældende prøve omfatter både en skriftlig og en mundtlig del, skal begge dele i så fald erlægges som individuel prøve.

Stk. 7. Ved mundtlige prøver på baggrund af skriftligt produkt gælder for alle variationer:

1. at aflevering af det skriftlige produkt er en forudsætning for at deltage i den mundtlige prøve,
2. at såvel det skriftlige produkt som den mundtlige præstation indgår i bedømmelses-grundlaget,
3. at bedømmelsen er en samlet vurdering (helhedsbedømmelse) af det skriftlige produkt og den individuelle mundtlige præstation.

Eksamensregler

§ 20. En studerende, der deltager i en prøve, har pligt til at gøre sig bekendt med og at overholde de bestemmelser, der er fastsat for den pågældende prøve, samt de generelle regler, som den pågældende prøve er omfattet af. Dette gælder navnlig:

- Eksamensbestemmelserne for prøven som fastsat i kursusbeskrivelsen, jf. links i § 5.
- *Regler for skriftlige stedprøver på CBS, herunder regler for elektroniske hjælpemidler*, jf. § 21, stk. 3.
- Regler for akademisk redelighed, jf. § 4 i *CBS' Ordensregler og regler for akademisk redelighed, herunder disciplinære foranstaltninger.*

Stk. 2. Det er ikke tilladt de studerende, at foretage lyd- og/eller billedoptagelser under en prøve eller under voteringen.

Stk. 3. I eksamensbestemmelserne for den enkelte prøve er det angivet, hvor mange sider opgavebesvarelsen højst må bestå af. Følgende bestemmelser gælder desuden:

1. Det maksimalt tilladte sideantal inkluderer ikke: forside, litteraturliste og evt. bilag. Bilagene indgår desuden ikke i bedømmelsen.
2. Siderne skal have en margen på mindst 3 cm i top og bund og mindst 2 cm i hver side. Fontstørrelsen skal være minimum 11 punkt.
3. Tabeller, figurer, illustrationer og lign. tæller ikke med i antallet af anslag, men berettiger ikke til at overskride det fastsatte maksimale sidetal.
4. Opgavens sider må i gennemsnit ikke indeholde mere end 2.275 anslag (inkl. mellemrum) pr. side.

Stk. 4. Ved digital aflevering erklærer den studerende, at opgavebesvarelsen overholder reglerne for akademisk redelighed, formkrav og omfang, gennem en digital forfattererklæring. Ved alle skriftlige opgavebesvarelser, der er udarbejdet hjemme, skal der i de eksemplarer, der afleveres til bedømmelse, indsættes en forfattererklæring.

Stk. 5. Overtrædelse af bestemmelser og regler omfattet af stk. 1-2 sanktioneres efter bestemmelserne i *CBS' Ordensregler og regler for akademisk redelighed, herunder disciplinære foranstaltninger.*

Stk. 6. Overtrædelse af de i stk. 3-4 nævnte formkrav eller formkrav fastsat i kraft af § 19, stk. 4, kan medføre en afvisning af opgavebesvarelsen, jf. § 11, stk. 3, i eksamensbekendtgørelsen. Hvis opgavebesvarelsen afvises, skal der ikke gives en bedømmelse, og den studerende har brugt et eksamensforsøg.

Hjælpemidler

§ 21. Hvilke hjælpemidler, der må medbringes ved skriftlige stedprøver, fremgår af eksamensbestemmelserne for de enkelte prøver.

Stk. 2. Medmindre andet fremgår af eksamensbestemmelserne, jf. stk. 1, må der ikke medbringes hjælpemidler, hverken skriftlige eller tekniske, bortset fra simple skrive- og tegneredskaber.

Stk. 3. Hvor det af eksamensbestemmelserne, jf. stk. 1, fremgår, at der må medbringes elektroniske hjælpemidler, gælder bestemmelserne i *Regler for skriftlige stedprøver på CBS, herunder regler for elektroniske hjælpemidler*.

Stk. 4. Hvor studienævnet beslutter, at en stedprøve skal afholdes på CBS' PC'er, gælder bestemmelserne i *Regler for skriftlige stedprøver på CBS, herunder regler for elektroniske hjælpemidler*, og de tilladte hjælpemidler kan tilpasses, dog således at prøvens faglige niveau ikke ændres. Såfremt studienævnet benytter sig af denne mulighed, skal de studerende oplyses om de ændrede prøvevilkår senest 2 måneder før den endelige eksamensdato.

Særlige prøvevilkår

§ 22. Studienævnet kan fravige de fastsatte eksamensbestemmelser for de enkelte prøver med henblik på at tillade særlige prøvevilkår til studerende med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, til studerende med et andet modersmål end dansk og til studerende med tilsvarende vanskeligheder, når dette skønnes nødvendigt for at ligestille sådanne studerende med

andre i prøvesituationen. Der er en forudsætning, at der med tilladelsen ikke sker en ændring af prøvens niveau.

Stk. 2. Hvor det af målbeskrivelserne for en prøve fremgår, at der ved bedømmelsen af prøven også lægges vægt på den studerendes stave- og formuleringsevne, kan studienævnet dispensere herfra for studerende, der kan dokumentere en relevant specifik funktionsnedsættelse.

Stk. 3. Studerende, der ønsker tilladelse til at aflægge en prøve på særlige vilkår efter stk. 1, eller at få dispensation efter stk. 2, skal senest 2 måneder inden prøvens afholdelse indsende ansøgning herom til Studiesekretariatet (att. Studienævnet), vedlagt nødvendig dokumentation.

Afholdelse af prøver i udlandet

§ 23. Universitetet kan afholde en prøve på en dansk repræsentation eller andre steder i udlandet, når det er begrundet i, at den studerende af praktiske eller økonomiske grunde ikke kan deltage i en prøve i Danmark, og når den studerende og vedkommende prøvested er indforstået hermed. Afholdelse af danske prøver i udlandet skal finde sted efter eksamensbekendtgørelsens regler i øvrigt.

Stk. 2. Studieleder træffer afgørelse om hvorvidt prøven kan afholdes i udlandet og bemyndiger i så fald en person i udlandet til at forestå den praktiske afvikling af prøven.

Stk. 3. Universitetet afholder de særlige udgifter, der er forbundet med prøvens afholdelse i udlandet.

Stk. 4. Ved afholdelse af prøver på danske repræsentationer i udlandet finder bekendtgørelse om betaling for tjenestehandlinger i udenrigstjenesten anvendelse.

Stk. 5. Universitetet kan lade den studerende helt eller delvist betale de udgifter, som universitetet har afholdt i forbindelse med prøvens afholdelse. Det er en betingelse, at den studerende forud skriftligt har erklæret sig villig til at betale de pågældende udgifter på grundlag af et af universitetet meddelt skøn over beløbets forventede størrelse. Universitetet kan betinge prøvens afholdelse af, at beløbet forudbetales.

Stk. 6. For afholdelse af prøver i udlandet gælder betingelserne og bestemmelserne i CBS' retningslinjer for afholdelse af prøver i udlandet**.**

Bedømmelse

§ 24. Prøverne er enten interne eller eksterne. Ved interne prøver foretages bedømmelsen af en eller flere undervisere (eksaminator(erne)). Ved prøver, der aflægges med to eksaminatorer, udpeges en hoved- og en bi-eksaminator. Eksterne prøver bedømmes af eksaminator(erne) og en censor, der er beskikket af Styrelsen for Videregående Uddannelser (ekstern censor).

Stk. 2. Af eksamensbestemmelserne for de enkelte prøver fremgår, hvorvidt prøven er intern eller ekstern, og hvem der medvirker ved bedømmelsen, jf. link i § 5.

Stk. 3. Ved bedømmelsen af de i § 5 nævnte prøver gives karakterer efter bestemmelserne i karakterbekendtgørelsen.

Stk. 4. Bedømmelsen af obligatoriske godkendelsesopgaver eller undervisningsdeltagelse, jf. § 13, foretages af underviseren/underviserne ved den pågældende undervisning, og der anvendes bedømmelsen "Godkendt"/"Ikke godkendt".

Meddelelse af bedømmelsen

§ 25. Ved prøver, hvor bedømmelsen ikke meddeles umiddelbart efter prøvens afholdelse, fastsættes en dato for, hvornår bedømmelsen senest vil blive offentliggjort. Datoen meddeles samtidig med meddelelsen om prøvens afholdelse.

Stk. 2. Hvis bedømmelsen ikke kan gennemføres indenfor den fastsatte frist, skal den studerende hurtigst muligt underrettes herom med en begrundelse herfor og oplysning om, hvornår bedømmelsen bliver offentliggjort.

Regler om beståkrav og prøveforsøg

§ 26. HD 1. del og HD 2. del er to selvstændige forløb, der skal bestås for sig. Ved beregning af gennemsnittet for henholdsvis HD 1. del og HD 2. del anvendes de vægte, der er anført i § 5 i den relevante studieordning.

Stk. 2. Beregningen af det samlede karaktergennemsnit for den samlede HD-uddannelse sker på baggrund af de angivne vægte i de relevante studieordninger.

Stk. 3. Hver prøve skal bestås for sig, jf. eksamensbekendtgørelsen. En prøve er bestået, når der er opnået karakteren 02 eller derover eller bedømmelsen ’Bestået’, jf. karakterbekendtgørelsen.

Stk. 4. Hver prøve kan tages om for sig. Dog kan bestående prøver (dvs. prøver med en karakter på 02 eller derover og prøver der er bedømt ”bestået”) ikke tages om.

Stk. 5. Består en prøve af flere delprøver, er karakteren gennemsnittet af delkaraktererne afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen, jf. dog stk. 6. Der rundes op, hvis gennemsnittet ligger midt imellem to karakterer.

Stk. 6. Hvis delkaraktererne tæller med forskellig vægt, er det angivet i prøveoversigten i § 5. I så fald er den samlede karakter summen af de enkelte karakterer, hver multipliceret med karakterens vægt, divideret med summen af vægtene og herefter afrundet til nærmeste karakter i karakterskalaen. Der rundes op, hvis gennemsnittet ligger midt imellem to karakterer.

Stk. 7. Indgår der flere delprøver i en prøve, kan delprøver, hvor der ikke er opnået bestået karakter, ikke tages om, når den samlede prøve er bestået, medmindre det er fastsat i § 7, at der ved en eller flere delprøver skal være opnået mindst en bestemt karakter i skalaen.

Stk. 8. Ved fornyet deltagelse i prøver eller anden form for bedømmelse er den højest opnåede karakter gældende, jf. dog § 46, stk. 4, i eksamensbekendtgørelsen.

§ 27. En studerende kan være tilmeldt 3 gange til samme prøve. Studienævnet kan tillade yderligere prøvegange, hvis det er begrundet i usædvanlige forhold. I vurderingen af om der foreligger usædvanlige forhold, kan spørgsmålet om studieegnethed ikke indgå.

Eksamensbevis

§ 28. CBS udsteder bevis for fuldført uddannelse samt for bestående enkeltfag med angivelse af de aflagte prøver og de opnåede karakterer, jf. eksamensbekendtgørelsens § 37.

Stk. 2. Den studerende har ret til at få udstedt bevis for bestående enkeltfag og til at få udstedt et samlet eksamensbevis, hvis alle prøver, der indgår i uddannelsen, er bestået.

Stk. 3. Beviset skal være den færdiguddannede i hænde senest to måneder efter, at bedømmelsen af den afsluttende prøve er meddelt. I beregningen af de to måneder indgår juli måned ikke.

Stk. 4. Hvis uddannelsen er gennemført ved flere institutioner, udstedes det samlede eksamensbevis af den institution, hvor den sidste prøve er aflagt, medmindre institutionerne aftaler andet.

Orlov

§ 29. Det er ikke muligt at tage orlov.

Studieordning

§ 30. Studieordningen og diverse regelsæt, der henvises til i denne studieordning, er tilgængelige på CBS' hjemmeside, nærmere bestemt i den studieadministrative regelsamling (SAR).

Dispensation fra studieordningen

§ 31. Universitetet kan, hvis der foreligger usædvanlige forhold, dispensere fra de regler i studieordningen, der alene er fastsat af universitetet.

Stk. 2. Dispensation fra studieordningen, der forudsætter dispensation fra en bekendtgørelse, kan indbringes for Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Merit

§ 32. Bestående uddannelseselementer på HD 1. del/HD 2. del ved en anden HD-udbydende institution ækvivalerer tilsvarende uddannelseselementer omfattet af denne studieordning.

§ 33. Studienævnet kan godkende, at bestående uddannelseselementer fra en anden dansk eller udenlandsk uddannelse træder i stedet for uddannelseselementer, der er omfattet af denne studieordning.

Stk. 2. Studienævnet kan ligeledes godkende, at et endnu ikke bestået uddannelseselement fra en dansk eller udenlandsk uddannelse, træder i stedet for uddannelseselementer, der er omfattet af denne studieordning, under forudsætning af at det pågældende uddannelseselement efterfølgende bestås (forhåndsmerit).

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 1 og 2 træffes på grundlag af en faglig vurdering af ækvivalensen mellem de berørte uddannelseselementer.

§ 34. Hvis det pågældende uddannelseselement er bedømt efter 7-trins-skalaen eller 13-skalaen ved den uddannelsesinstitution, hvor prøven er aflagt, og hvis det ækvivalerer eller træder i stedet for et uddannelseselement, der efter eksamensbestemmelserne i denne studieordning bedømmes efter

7-trins-skalaen eller 13-skalaen, overføres karakteren, der hvis den er givet efter 13-skalaen konverteres til 7-trins-skalaen. I alle andre tilfælde overføres bedømmelsen som ”Bestået”. Ved overførsel som Bestået indgår den pågældende prøve ikke i beregningen af karaktergennemsnittet.

§ 35. Ansøgninger efter § 33, stk. 1 og 2, indsendes til Studiesekretariatet (att. Studienævnet) senest 3 måneder inden prøvens afholdelse.

Stk. 2. Vedrørende klager over meritafgørelser, se kapitel 3.

Kapitel 3: Klager

Klager over prøver m.v.

§ 36. En studerende har adgang til at indgive klage over prøver og anden bedømmelse. Om de nærmere regler for at indgive en begrundet klage, herunder de fastsatte tidsfrister, henvises til kapitel 10 i eksamensbekendtgørelsen og til vejledningen herom på studenterintranettet.

Klager over afgørelser vedrørende merit

§ 37. Klager over studienævnets afgørelser af, om danske såvel som udenlandske uddannelseskvalifikationer kan erstatte dele af uddannelsen, i henhold til § 33, stk. 1 og 2, kan indbringes for Kvalifikationsnævnet, jf. lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Dette gælder allerede bestående såvel som endnu ikke bestående uddannelseselementer (forhåndsmerit).

§ 38. Fristen for indgivelse af klage er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende. Klagen stiles til Kvalifikationsnævnet, men indgives til rektor for CBS. Den begrundede klage sendes til CBS Legal, Solbjerg Plads 3, 2000 Frederiksberg. Klagen kan ligeledes fremsendes til: legal@cbs.dk. CBS har mulighed for at behandle ansøgningen igen. Såfremt afgørelsen fastholdes, videresender CBS klagen til Kvalifikationsnævnet ledsaget af en udtalelse. CBS giver klageren lejlighed til at kommentere udtalelsen, inden for en frist på 1 uge. Evt. kommentarer medsendes til nævnet. Kvalifikationsnævnet træffer den endelige administrative afgørelse.

Klager over andre afgørelser

§ 39. Klager over studienævnets eller studielederens afgørelser i henhold til denne studieordning indgives til rektor for CBS. Fristen for indgivelse af klager er 2 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 2. CBS' afgørelse i henhold til stk. 1 kan af klageren indbringes for Styrelsen for Videregående Uddannelser, når klagen vedrører retlige spørgsmål. Fristen for indgivelse af klage er 2 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende. Klagen stiles til styrelsen men indgives til rektor for CBS. Den begrundede klage sendes til CBS Legal, Solbjerg Plads 3, 2000 Frederiksberg. Klagen kan ligeledes fremsendes til: legal@cbs.dk. CBS videresender klagen til styrelsen – ledsaget af en udtalelse. CBS giver klageren lejlighed til inden for en frist af mindst en uge at kommentere denne udtalelse. Klagerens eventuelle kommentarer medsendes til styrelsen.

Stk. 3. Der henvises i øvrigt til CBS' Retningslinjer vedrørende studerendes adgang til at klage over studienævns, studieledereres og studieadministrationens afgørelser.

Klager over undervisning m.v.

§ 40. Klager over undervisning, vejledning eller andre forhold vedrørende tilrettelæggelse af uddannelsen kan indbringes for studienævnet.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 41. Nærværende studieordning gælder for studerende, der påbegynder uddannelsen pr. 1. september 2016 eller senere, og for studerende der overflyttes til nærværende studieordning, jf. § 42.

Stk. 2. Den hidtidige 2015-studieordning ophæves pr. 1. september 2016.

§ 42. Studerende, der er påbegyndt uddannelsen efter 2015-studieordningen eller som i medfør af overgangsbestemmelserne deri er overført til 2015-studieordningen, overføres til nærværende studieordning, således at den resterende del af uddannelsen, herunder eventuelle ikke-bestående prøver på tidligere studieår, færdiggøres efter 2016-studieordningen.